

ECOPRENDAS – co ma wspólnego moja bluza z wodą?

Justyna Oberman

Scenariusz interdyscyplinarnego projektu edukacyjnego do języka hiszpańskiego dla II etapu edukacyjnego (klasy IV–VIII szkoły podstawowej)

opracowany w ramach projektu:

„Tworzenie zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces wychowania przedszkolnego i kształcenia ogólnego w zakresie rozwoju umiejętności uniwersalnych dzieci i uczniów oraz kompetencji kluczowych niezbędnych do poruszania się na rynku pracy”

dofinansowanego ze środków Funduszy Europejskich w ramach
Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty

Warszawa 2022

Redakcja merytoryczna: Renata Rychlicka
Redakcja językowa i korekta: Eduexpert sp. z o.o.
Projekt graficzny i projekt okładki: Eduexpert sp. z o.o.
Redakcja techniczna i skład: Eduexpert sp. z o.o.

Weryfikacja i odbiór niniejszej publikacji: Ośrodek Rozwoju Edukacji w Warszawie

w ramach projektu: *Weryfikacja i odbiór zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces wychowania przedszkolnego i kształcenia ogólnego w zakresie rozwoju umiejętności uniwersalnych dzieci i uczniów oraz kompetencji kluczowych niezbędnych do poruszania się na rynku pracy*

dofinansowanego ze środków Funduszy Europejskich w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty

Warszawa 2022

Ośrodek Rozwoju Edukacji
Aleje Ujazdowskie 28
00-478 Warszawa
ore.edu.pl

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach wolnej licencji Creative Commons –
Użycie niekomercyjne 4.0 Polska (CC-BY-NC).
creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.pl

1. Temat projektu

ECOPRENDAS – co ma wspólnego moja bluza z wodą?

2. Osoby prowadzące projekt

2.1. Koordynator:

nauczyciel języka hiszpańskiego.

2.2. Pozostali:

nauczyciel informatyki.

3. Ramy czasowe

Projekt ma trwać dwa miesiące, może być zrealizowany w dowolnym czasie roku szkolnego. Zaproponowany początek: marzec, zakończenie: kwiecień.

4. Cele ogólne i szczegółowe

4.1. Cele ogólne projektu:

- nabycie i rozwinięcie umiejętności językowych – rozumienia i tworzenia komunikatów w języku hiszpańskim;
- nabycie świadomości zależności pomiędzy działalnością człowieka a przyrodą i środowiskiem naturalnym;
- nabycie i rozwinięcie kompetencji kluczowych w zakresie: rozumienia i tworzenia informacji, w zakresie nauk przyrodniczych, technologii i inżynierii, osobistych, społecznych i w zakresie uczenia się;
- uatrakcyjnienie zajęć języka hiszpańskiego oraz zainspirowanie młodzieży do aktywnego uczestnictwa w projektach.

4.2. Cele szczegółowe projektu

Uczeń/uczestnik projektu potrafi:

- zrozumieć sens komunikatu dotyczącego poszanowania przyrody i wyjaśnić jego znaczenie po hiszpańsku, używając synonimów oraz antonimów;
- tworzyć pytania, nakazy i zakazy po hiszpańsku;
- wykonać zadanie według usłyszanej instrukcji oraz formułować pytania dotyczące zadań;
- wypowiadać się w języku hiszpańskim w formie uporządkowanej i rozwiniętej;
- brać udział w dyskusji, formułować wnioski, tworzyć ustne i pisemne plany działań w języku hiszpańskim;
- tworzyć notatki przeznaczone do prezentacji w języku polskim i hiszpańskim;
- formułować hasła w języku hiszpańskim (dotyczące prezentacji);
- tworzyć plastyczne szkice projektowe, ekologiczne stroje oraz elementy scenografii do pokazu mody;
- tworzyć posty, korzystać z poczty elektronicznej, przysyłać informacje, udostępniać materiały – rozwijanie umiejętności w zakresie wykorzystywania technologii informacyjno-komunikacyjnych (TIK);
- brać odpowiedzialność za swoje działania – indywidualne i grupowe, angażować się w pracę;

- zorganizować pracę z wykorzystaniem technologii informatycznych;
- rozwinąć umiejętności negocjacyjne, komunikacyjne i planowania pracy;
- współpracować, dzielić się wiedzą i doświadczeniem, myśleć nieszablonowo;
- rozwijać swoją kreatywność;
- wzmocnić samoocenę poprzez udział w wartościowym projekcie nt. świadomości ekologicznej.

4.2.1. Cele szczegółowe dla uczniów – cele w języku ucznia

- podejmiesz działania grupowe, aby stworzyć prezentację multimedialną „Co ma wspólnego moja bluza z wodą?”;
- przygotujesz prezentację w języku polskim i hiszpańskim o zasobach wody pitnej, ochronie wody oraz ekologicznych zachowaniach człowieka, związanych z ubiorem i modą;
- przygotujesz szkolny pokaz mody ekologicznej – z przygotowaniem scenografii i strojów;
- przeprowadzisz w szkole kampanię plakatową na rzecz świadomych zakupów i wpływu mody na środowisko naturalne;
- nauczysz się planować swoją pracę indywidualną i grupową;
- nauczysz się sporządzać notatki na stronę internetową szkoły;
- stworzysz interesujące prace plastyczne w formie plakatu informacyjnego.

5. Treści kształcenia

Scenariusz interdyscyplinarny łączy język hiszpański z różnymi treściami z innych przedmiotów, takich jak język polski, biologia, geografia, informatyka oraz plastyka. W treściach kształcenia w programie nauczania języka hiszpańskiego dla drugiego etapu edukacyjnego Aliny Konior i Justyny Oberman znajdziemy podpunkty „Świat przyrody”, „Moje zakupy” oraz „Przyroda i ja”, do których odnosi się temat naszego projektu. Dodatkowym zagadnieniem, wykraczającym poza podstawę programową, który pojawia się w poradniku, jest temat „Rozwiązania ekologiczne w życiu codziennym w Polsce i Hiszpanii”. Nauczyciel może zrealizować ten temat poprzez realizację projektu.

5.1. Język hiszpański. Uczeń:

- poznaje i poszerza słownictwo związane z tematami: świat przyrody (woda, woda pitna i morska, jezioro, morze, rzeka, zanieczyszczenie etc.), zakupy (nazwy ubrań, różne materiały, opis ubioru danej osoby), przyroda i ja (zasoby naturalne ziemi, elementy przyrody i krajobrazu, ochrona środowiska, rozwiązania ekologiczne);
- rozumie sens krótkich i długich wypowiedzi;
- tworzy samodzielne wypowiedzi;
- w grupie tworzy krótki scenariusz prezentacji, opisującej wpływ mody na środowisko naturalne i wodę;
- tworzy krótkie hasła po hiszpańsku – przedstawione na plakatach informacyjnych;
- utrwała użycie czasu Presente de Indicativo oraz czasu Futuro Simple;
- utrwała użycie konstrukcji *estar + gerundio*, służącej do opisywania zdjęć z prezentacji;
- utrwała budowę opisu przy pomocy czasownika *llevar*.

5.2 Język polski. Uczeń:

- poznaje i utrwała formy redagowania prezentacji w języku polskim;
- przygotowuje informacje, które redaguje w wypowiedzi związane z prezentacją;
- bierze udział w dyskusji na temat świadomych zakupów i ochrony środowiska;
- potrafi stworzyć plan pracy;
- formułuje ciągi przyczynowo-skutkowe związane z tematem;
- sporządza notatki z wydarzeń projektowych na stronę i fanpage szkoły;
- relacjonuje wydarzenia związane z projektem.

5.3. Biologia. Uczeń:

- przedstawia odnawialne i nieodnawialne zasoby przyrody, propozycje racjonalnego gospodarowania nimi – zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju.

5.4. Geografia. Uczeń:

- poznaje zróżnicowane formy działalności człowieka w środowisku, ich uwarunkowania i konsekwencje;
- dostrzega potrzeby racjonalnego gospodarowania zasobami przyrody;
- identyfikuje konflikt interesów między gospodarczym wykorzystaniem Amazonii a ekologicznymi skutkami jej wylesiania.

5.5. Informatyka. Uczeń:

- tworzy dokumentację tekstową projektu w programach do edycji tekstów;
- zamieszcza informacje na stronie i fanpage'u szkoły – razem z osobą odpowiedzialną za prowadzenie strony internetowej;
- przygotowuje prezentację multimedialną przy użyciu wybranego programu do prezentacji (np. Canva lub Prezentacje Google);
- robi zdjęcia i dokumentuje przebieg projektu;
- tworzy wirtualną grupę do kontaktu, przesyła potrzebne pliki między uczestnikami;
- korzysta z zasobów internetowych przy realizacji projektu.

5.6. Plastyka. Uczeń:

- poznaje zasady projektowania plakatu informacyjnego;
- tworzy plakat w dowolnym rozmiarze i dowolną techniką plastyczną;
- tworzy ekologiczne stroje na pokaz mody, używając materiałów do ponownego użycia lub używanych.

6. Charakterystyka odbiorców

Projekt skierowany jest do uczniów kończących drugi etap edukacyjny – VIII klasa szkoły podstawowej. Są to już osoby świadome swoich zainteresowań, możliwości oraz umiejętności. Projekt jest skierowany do uczniów, którzy język hiszpański mieli wprowadzony jako pierwszy, ale pomysł może być wykorzystany również w klasach, które uczą się hiszpańskiego jako drugiego, pamiętając o dostosowaniu trudności do grupy docelowej (więcej na ten temat w komentarzu metodycznym).

Uczniowie klasy VIII są bardzo kreatywni i zaangażowani, ale często wrażliwi na ocenę rówieśniczą, więc na początku nie manifestują swojego zainteresowania. Nauczyciel

powinien pozyskać zainteresowanie, zachęcić do udziału w projekcie, szczególnie, że jest on dość rozbudowany i każdy będzie mógł znaleźć w nim coś, co go zainteresuje.

6.1. Typ szkoły

Szkoła podstawowa, klasy ogólnodostępne.

6.2. Wiek uczniów

14–15 lat.

6.3. Klasa

VIII klasa szkoły podstawowej.

6.4. Zróżnicowanie potrzeb i umiejętności

Uczestnikami projektu są wszyscy uczniowie z oddziału klasowego, również dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (SPE). Koordynator powinien dokonać podziału na grupy odpowiadające obszarom działań. Wszystkie informacje i dodatkowe pomoce zostaną dostosowane do możliwości uczniów. Polecenia i wypowiedzi powinny być wyrażone w sposób zrozumiały i konkretny, przekazując najważniejsze treści. Ważne, aby podczas podziału na grupy, nauczyciel zwrócił uwagę na uczniów ze SPE, aby nikt nie został wykluczony i trafił do grupy, w której otrzyma wsparcie, pomoc koleżeńską. Jeżeli zachodzi taka potrzeba, nauczyciel powinien dostosować stanowisko pracy, np. do niepełnosprawnego ruchowo ucznia. Materiały użyte w projekcie mają być dostosowane do potrzeb wszystkich, np. napisane odpowiednią czcionką, zgodne z umiejętnościami i poziomem językowym; przykładem może być użycie kontraktu między koordynatorem a uczestnikami w języku polskim i hiszpańskim, gdyż nie każdy uczeń posiada dostatecznie rozwinięte kompetencje językowe do zrozumienia wersji obcojęzycznej.

6.5. Inne cechy odbiorów

Realizowany projekt jest skierowany do ósmoklasistów, daje im możliwość rozwiązywania konkretnych problemów – bazując na posiadanej wiedzy, umiejętnościach, kompetencjach społecznych i personalnych. Odbiorcami są wszyscy uczniowie, również ci o zróżnicowanych potrzebach edukacyjnych i o różnych umiejętnościach. Będą mieli szansę rozwijać swoje możliwości poznawcze, dojrzałość emocjonalną i społeczną. Przykładem może być uczestnictwo ucznia z autyzmem czy zagrożonego niedostosowaniem społecznym. Nauczyciel angażuje go pochwałą słowną przy każdym przejawie aktywności na zajęciach; docenia zachowania prospołeczne oraz zaangażowanie w pracę grupową, pozytywnie ocenia współpracę z innymi. W takiej formie każdy uczestnik wynosi własne korzyści z udziału.

Jednym z głównych celów jest również kształtowanie kompetencji społecznych, osobistych i w zakresie uczenia się, co ma miejsce w realizowanych formach aktywności projektowych. Dzieci o niższych kompetencjach językowych uczą się od zdolniejszych, wzajemnie obserwują swoje sposoby pracy. Dzieci nieśmiałe aktywizują się społecznie w swojej grupie obszarowej, mogą się zaangażować w zadania dla nich komfortowe lub przełamać własną blokadę i zaprezentować projekt na forum. Dzieci, które są naturalnymi liderami będą mogły wykorzystać swoje możliwości. Każdy uczeń dostanie szansę wykazania się i zaangażowania. W tym miejscu warto wspomnieć, że młody nauczyciel może inspirować się i obserwować w praktyce różne typy inteligencji uczniów według Howarda Gardnera.

7. Formy i metody realizacji projektu

Podczas realizacji projektu główną formą pracy będzie praca w grupach. Przy niektórych aktywnościach uczeń będzie pracował indywidualnie nad materiałem oraz wykorzystywał technologie komputerowe, np. tworzenie informacji o projekcie na stronie szkoły (taka praca może być w całości realizowana zdalnie).

Główną metodą zastosowaną w scenariuszu jest metoda projektu, uczestnicy samodzielnie inicjują, planują i wykonują przedsięwzięcia w obrębie tematu i na końcu je oceniają. Nauczyciel wspiera, wyzwala inicjatywy, naprowadza na pomysły i rozwiązania oraz dyskretnie prowadzi do zamierzonego efektu. Uczestnicy uczą się poprzez działanie i odkrywanie, które jest związane z aktywnością poznawczą. W projekcie mają zastosowanie również inne metody:

- metoda komunikacyjna: uczniowie podczas realizacji projektu wykorzystują język hiszpański jako narzędzie do komunikacji;
- podejście AICLE (od hiszp. *Aprendizaje Integrado de Contenidos y Lenguas Extranjeras*): uczniowie wyszukują i przetwarzają potrzebne informacje do projektu w źródłach hiszpańskojęzycznych, docelowo prowadzi to do przyrostu wiedzy ogólnej i językowej;
- metody informacyjne: pogadanka, rozmowa kierowana, dyskusja, opis, praca z tekstem informacyjnym;
- metody problemowe: badanie, doświadczanie;
- metody operatywne: tworzenie kampanii, tworzenie pokazu mody, scenografii czy prezentacji;
- metoda LDL (od niem. *lernen durch lehren* – uczenie przez nauczanie) – uczniowie przygotowują prezentację z wiadomościami i przedstawiają ją innym uczniom;
- metody aktywizujące: mapa myśli, burza mózgów, graffiti.

8. Sposób realizacji projektu edukacyjnego

Projekt przeznaczony jest do realizacji w ramach zajęć lekcyjnych, choć może być wykorzystany na zajęciach dodatkowych, jego głównym celem jest nabycie i rozwinięcie umiejętności językowych – rozumienia oraz tworzenia komunikatów w języku hiszpańskim, jak również nabycie świadomości o szkodliwej działalności człowieka w środowisku naturalnym. Uczeń poszerza wiedzę nabywaną na regularnych zajęciach z hiszpańskiego w ramach realizacji podstawy programowej. Czas trwania zajęć projektowych wynosi jedną lub dwie godziny lekcyjne. Zajęcia nr 6 przewidziane są do realizacji po zajęciach szkolnych.

8.1. Zajęcia nr 1 (godzina lekcyjna). Zainicjowanie projektu, zapoznanie z zadaniami

Uczniowie na pierwszych zajęciach zapoznają się z tytułem projektu oraz zakresem tematycznym w języku hiszpańskim. Nauczyciel przybliży poszczególne obszary działania w ramach realizacji. Píše na tablicy słowa służące do rozpoczęcia dyskusji (np. *medio ambiente, ecosistema, recursos naturales, reciclar, ropa de segunda mano, agua potable, consumir*); następnie zadaje po hiszpańsku pytania uczniom, co to środowisko, czym zajmuje się ochrona środowiska, jaki wpływ na środowisko wywiera człowiek, czym jest moda, czy wiedzą, co to *Moda Rápida*, co ma wspólnego ich ubiór z wodą.

Nauczyciel prezentuje na ekranie lub tablicy zdjęcia mórz, rzek (polskich i zagranicznych), oceanów. W kontraście od razu prezentuje zdjęcia kolekcji ubrań różnych sklepów sieciowych i zdjęcia największego wysypiska wyrzuconych ubrań na pustyni Atakama w Chile. Nauczyciel inicjuje dyskusję o tym, co mają wspólnego fotografie, dlaczego tak się dzieje, jakie zagrożenia wiążą się z nadmierną konsumpcją, co ma z tym wspólnego woda. Uczniowie podczas burzy mózgów wyliczają zagrożenia wynikające z tej praktyki i zapisują swoje pomysły w języku hiszpańskim na dużym arkuszu papieru. Potem nauczyciel wyjaśnia, jaki jest sens projektu. Uczniowie zapoznają się z głównymi zadaniami.

1. Szkolna kampania plakatowo-informacyjna ma na celu uświadomienie uczniom wpływu mody na środowisko, zachęcająca do przemyślanych zakupów. Wystawa plakatów będzie pierwszą aktywnością widoczną na forum szkolnym, zapowiadającą główne działania projektowe. Plakaty powinny być dwujęzyczne.
2. Przygotowanie i redagowanie treści prezentacji w języku polskim oraz prostszej prezentacji po hiszpańsku, przeprowadzenie spotkania dla innych klas VIII w formie prezentacji multimedialnej „ECOPRENDAS – co ma wspólnego moja bluza z wodą?”.
3. Ekologiczny pokaz mody – przygotowanie ekologicznych strojów, które składają się tylko z rzeczy z odzysku, prezentacja ciekawego wykorzystania rzeczy przeznaczonych do ponownego użycia, przygotowanie pokazu i oprawy muzycznej.

Po przedstawieniu zadań projektowych nauczyciel odpowiada na pytania. Zachęca uczniów do przemyślenia tego, w jakiej grupie zadaniowej najlepiej by się czuli, w czym są dobrzy, jakie posiadają umiejętności, bo na kolejnych zajęciach będą dzielić się na grupy i wyznaczać role. Nauczyciel podsumowuje pierwsze zajęcia projektowe.

8.2. Zajęcia nr 2 (1–2 godziny lekcyjne). Formułowanie celów i zapoznanie się z celami projektu, podział na grupy oraz sporządzenie kontraktu

Na drugich zajęciach projektowych koordynator zapoznaje uczniów z celami projektu. Uczeń VIII klasy szkoły podstawowej umie je formułować i jest świadomy, że każde działanie prowadzi do określonego celu. Nauczyciel prowadzi z uczniami rozmowę po hiszpańsku o celach, zapisuje na tablicy skrót NaCoBeZU, czyli na co będziemy zwracać uwagę. Przypomina uczniom o trzech głównych działaniach projektowych oraz o tym, że każde zadanie uczniowie będą realizować w czteroosobowych grupach.

Komentarz: w przypadku licznej klasy można podzielić na grupy pięcioosobowe, a w przypadku małej klasy na trzyosobowe. Ważne jest, aby w wyniku podziału powstało przynajmniej pięć grup.

Nauczyciel przystępuje do podziału. Rozdaje kartki z wypisanymi słowami dotyczącymi ubioru. Do każdego z nich dopasowana jest część ciała związana z konkretnym strojem, np. spodnie, spódnica – głowa (karteczki do rozcięcia i przeprowadzenia podziału na grupy w punkcie materiały dodatkowe). Uczestnicy szukają osób ze słowami, które do siebie pasują według klucza – na jakiej części ciała nosi się wskazaną część garderoby. Nauczyciel sprawdza poprawność rozwiązań, a także informuje uczniów, że od tego momentu pracują już grupowo, kontroluje, czy wszyscy mają swoją grupę i biorą udział. Następnie uczniowie mają za zadanie wymyślić nazwę zespołu związaną z tematem projektu (nauczyciel może podsunąć kilka pomysłów, np. *consumidores* czy *segunda mano*). Każda grupa ma za zadanie wziąć udział w każdej aktywności projektowej:

- uczestniczyć w redagowaniu i tworzeniu plakatów (jedna grupa tworzy jeden plakat);
- stworzyć prezentację szkolną (każda grupa przygotowuje od dwóch do czterech slajdów);
- przygotować strój na pokaz mody (każda grupa przygotowuje jeden strój lub ciekawie wykorzystuje jedną rzecz przeznaczoną do ponownego użycia).

Komentarz metodyczny: jest możliwość alternatywnego podziału na grupy projektowe, w zgodzie z trzema głównymi działaniami. Nauczyciel może podzielić uczniów na grupy zadaniowe w ten sposób, że jedna grupa przygotowuje plakaty, druga prezentację, a trzecia stroje itp. W takim wypadku od zajęć nr 4 uczniowie będą pracować w grupach nad konkretnym zadaniem, np. nad redagowaniem informacji w języku hiszpańskim do prezentacji lub tworzeniem ekologicznego stroju.

W dalszej części zajęć nauczyciel rozpoczyna burzę mózgów, zadaje pytanie po hiszpańsku o to, jakie zasady będą obowiązywać w projekcie i jakie punkty wspólnego kontraktu warto w nim zawrzeć. Uczniowie formułują konkretne pomysły w języku obcym, wykorzystuje je nauczyciel. Uczniowie spisują wszystko w formie dokumentu tekstowego – kontraktu. Następnie każdy uczeń otrzymuje wydruk i podpisuje go osobiście, robi to także nauczyciel. Potem nauczyciel drukuje jeszcze jedną kopię kontraktu, gdzie podpisują się wszyscy uczestnicy razem z nauczycielem, uczniowie wieszają go w widocznym miejscu w sali. W taki sposób uczestnicy posiadają spisany kontrakt w domu oraz mają go do wglądu na zajęciach, co wzmacnia poważne podejście do udziału. W dalszej kolejności uczniowie każdej grupy zastanawiają się, jaką rolę mogą pełnić w grupie, rozdzielają je między sobą (nauczyciel może zasugerować role: grupowy lider, menedżer planowania, copywriter, *diseñador*, grafik itp.). Na koniec nauczyciel zadaje pracę domową:

- każda grupa tworzy harmonogram zadań (*plano de trabajo*) i szczegółową listę zadań po polsku i hiszpańsku, zaznacza, kto będzie odpowiedzialny za dane zadanie;
- jedna wybrana grupa (np. chętna) redaguje krótki tekst o po polsku i po hiszpańsku.

Nauczyciel podsumowuje drugie zajęcia projektowe i wykonuje kilka pamiątkowych zdjęć.

8.3. Zajęcia nr 3 (godzina lekcyjna). Zredagowanie i zamieszczenie tekstu informacyjnego na stronę szkoły z informacją o projekcie, zamieszczenie zdjęć na stronie szkoły, stworzenie wirtualnej tablicy projektu z *planos de trabajo*

Trzecie zajęcia projektowe odbywają się na zajęciach informatyki w pracowni komputerowej razem z nauczycielem informatyki. Nauczyciel hiszpańskiego sprawdza pracę domową grup, czyli *planos de trabajo*. Sprawdza również, czy uczniowie ustalili podział ról i zadań w projekcie oraz poprawność językową. Po kontroli *planos de trabajo*, nauczyciel informatyki pokazuje, jak stworzyć wirtualną tablicę (np. Padlet). Uczniowie w grupach będą mieli za zadanie załączyć na wspólną tablicę grupowe hiszpańskojęzyczne *planos*. Nauczyciel, przy pomocy tego narzędzia, będzie monitorował pracę poszczególnych grup.

Komentarz metodyczny: od momentu stworzenia tego narzędzia uczniowie po każdym zajęciu projektowym zaznaczają przy swoich planach, co zrobili, kiedy, w jaki sposób. Nauczyciel po lekcji stara się zaznaczyć swoje uwagi do planów, dodaje krótki

komentarz o zaangażowaniu grupy, staranności, dokładności czy terminowości, może dodać wesołą minkę czy symbol oklasków za dobrze wykonane zadanie.

W tym czasie grupa chętna, która miała przygotować informację na stronę i fanpage szkoły, po dołączeniu swojego *plano de trabajo* na wirtualną tablicę, pracuje z nauczycielami – w celu dołączenia informacji na stronę. Koordynator sprawdza notatkę pod względem merytorycznym oraz poprawności językowej, a nauczyciel informatyki z grupą umieszcza informacje na stronie. Notatka jest dwujęzyczna, by ćwiczyć umiejętności językowe i przekazać informacje o projekcie całej społeczności szkolnej. Nauczyciel prosi po hiszpańsku jedną wybraną grupę o dokumentację fotograficzną projektu oraz o umieszczenie kilku zdjęć na stronie (z pomocą nauczyciela informatyki). Nauczyciel podsumowuje trzecie zajęcia i przypomina, że na kolejnych uczniowie mają za zadanie stworzyć plakat informacyjny. Później zadaje ustnie pracę domową, zamieszcza ją na wspólnej tablicy wirtualnej: zapoznanie się z zaproponowanymi tytułami plakatów i przemyślenie rysunku przedstawiającego dane hasło (jeśli uczniowie chcą wymyślić własne, nauczyciel zgadza się i daje taką możliwość), gdy grupa wybierze hasło, zaznacza wybór na wirtualnej tablicy, aby inni nie wybrali tego samego. Przykładowe tytuły:

- *Planeta respeta el medio ambiente.*
- *Salva nuestro planeta.*
- *Yo Amo „Segunda Mano”.*
- *Es un error no hacer nada cuando se puede hacer algo.*
- *Mi moda es ecológica y verde.*
- *Haz todo lo que puedas para ahorrar agua.*
- *Piensa en ti y en los demás – PIENSA VERDE.*

Każda grupa ma za zadanie przynieść na kolejne zajęcia arkusz papieru wielkości A3 lub A2 oraz materiały plastyczne w celu wykonania plakatu.

8.4. Zajęcia nr 4 (1–2 godziny lekcyjne). Realizacja kampanii plakatowo-informacyjnej w szkole

Czwarte zajęcia projektowe mają na celu stworzenie i przeprowadzenie kampanii plakatowo-informacyjnej. Na plakatach każdej grupy ma znaleźć się hasło plakatu i rysunek wykonany dowolną techniką plastyczną. Rysunek ma za zadanie podnieść świadomość ekologiczną i wykazać wpływ konsumpcji na środowisko naturalne. Nauczyciel rozpoczyna zajęcia, sprawdza, czy każdy zespół ma wybrane hasło plakatu. Jeśli jakaś grupa nie wybrała go, to nauczyciel pomaga zdecydować lub motywuje do stworzenia własnego. Koordynator pokazuje przykładowy plakat informacyjny na ekranie rzutnika, zadaje pytanie: *¿Qué título tiene, ¿Qué está presentando?, ¿Qué están haciendo las personas del póster?*. Nauczyciel utrwala z uczniami użycie konstrukcji *estar + gerundio* do opisu zdjęć, przypomina nieregularne gerundia, powtarza, jak zachowują się czasowniki zwrotne.

Uczniowie przechodzą do realizowania plakatu, każda grupa wykonuje jeden. Zespoły mogą zamieścić dodatkowe informacje po polsku i hiszpańsku np. o ekologicznym podejściu do mody, oszczędzaniu wody. Jeśli w grupie znajduje się uczeń ze SPE, np. z dysgrafią, może wykonać napisy na komputerze, wydrukować je i przykleić na plakat. W taki sposób ocenie będzie podlegał jego wkład pracy i zaangażowanie w projekt, nie

będzie postawiony w sytuacji stresowej, gdzie musiałby pokazać na forum szkolnym swoje pismo. Jeśli nauczyciel pozwoli na pracę z komputerem, to wzmocni uczniowską motywację do nauki i podbuduje samoocenę. Nauczyciel pomaga uczniom, czuwa nad przebiegiem prac, może w tle włączyć muzykę hiszpańską. Po wykonaniu zadania koordynator prosi grupy o przedstawienie informacji o plakatach, formułuje odpowiedzi na pytania z początku lekcji. Każdy uczeń z grupy ma za zadanie przedstawić swoje zdanie opisujące plakat. Po prezentacji uczniowie z nauczycielem umieszczają plakaty w przestrzeni szkolnej.

Komentarz metodyczny: plakaty mogą być umieszczone na drzwiach pracowni językowej, na korytarzu przy pracowni, na drzwiach toalety czy na szkolnej tablicy ogłoszeń (po konsultacji z dyrekcją szkoły na ten temat). Plakatów jest kilka, ale to wystarczająca liczba, aby zainicjować w przestrzeni szkolnej dyskusję o ekologii i nadmiernej konsumpcji. Plakaty można pokazać również podczas jakiegoś wydarzenia obchodzonego na forum szkoły, np. Dnia Ziemi czy Dnia Wiosny. Nauczyciel kończy zajęcia i przypomina o notatce na wirtualnej tablicy, komentuje działania grup.

8.5. Zajęcia nr 5 (1–2 godziny lekcyjne). Przygotowanie prezentacji multimedialnej oraz tekstu prezentacji w języku polskim i hiszpańskim

Piąte zajęcia mają na celu przygotowanie dwujęzycznej prezentacji multimedialnej. Powinny być przeprowadzone w pracowni komputerowej na zajęciach z informatyki. Nauczyciele na początku lekcji przypominają, że każda grupa przygotowuje od dwóch do czterech slajdów. Prezentacja ma być próbą odpowiedzi na pytanie projektowe.

Koordynator rozpoczyna zajęcia od zaprezentowania na ekranie pytań po hiszpańsku, które mają na celu ukierunkowanie uczniów na pomysły slajdów oraz utrwalenie czasu Presente de Indicativo, jak również Futuro Simple de Indicativo, które będą wykorzystywane do tworzenia informacji do prezentacji, np.:

- *¿Qué significa para vosotros consumir demasiado? ¿Dónde nos llevará este fenómeno?*
- *¿Qué es el agua potable? ¿Cuánta hay en nuestra Tierra? ¿Usamos agua para la producción? ¿De qué?*
- *¿Qué hace la gente mal ahora que tendrá consecuencias en el futuro?*
- *¿Qué piensas que pasará en el futuro con nuestro medio ambiente?*

Nauczyciel powtarza z uczniami Futuro Simple, utrwalając odmianę, użycie i wyjątki. Przypomina, że przygotowując tekst opowiadają, jak sytuacja wygląda obecnie w czasie Presente i jakie konsekwencje niesie za sobą w Futuro. Następnie uczniowie w grupach mają zastanowić się, jak będzie wyglądać wspólna prezentacja, jakie treści chcą w niej umieścić. Uczniowie z nauczycielem rozrysowują plan prezentacji na tablicy lub dużym arkuszu papieru, każda grupa zgłasza, które slajdy stworzy – razem z tytułowym i końcowym.

Nauczyciel może podać schemat, aby na każdym slajdzie znalazły się: tekst od czterech do ośmiu zdań w języku hiszpańskim, taki sam po polsku oraz materiał zdjęciowy. Podczas pracy nad slajdami uczniowie korzystają z hiszpańskojęzycznych źródeł, nauczyciel służy pomocą w gromadzeniu materiału, jak i przy tworzeniu slajdu. Po zakończeniu pracy uczniowie z nauczycielem informatyki tworzą jedną prezentację,

przystępują do obejrzenia jej oraz do odczytania przygotowanych opisów – celem wykluczenia błędów leksykalno-gramatycznych. Zespoły odczytują slajdy. Po zakończeniu nauczyciel podsumowuje pracę. Zapowiada szóste zajęcia projektowe (po zajęciach szkolnych) i ustala taki termin, aby wszyscy mogli być obecni. Jeśli pojawi się uczeń, który nie może dotrzeć, łączy się online. W taki sposób nie wykluczamy nikogo z projektu i jedynych zajęć projektowych pozalekcyjnych.

Nauczyciel prosi uczniów o przyniesienie do szkoły wszelkiego rodzaju rzeczy przeznaczonych do wyrzucenia, niepotrzebnych (np. stare ubrania, czyste opakowania po jedzeniu, stare płyty CD, folie, papiery, taśmy, igły i nitki, sznurki, stare zamki, guziki, stare gazety czy magazyny, worki na śmieci, papierowe torby itp.) oraz wszystkiego innego, co może być użyte do stworzenia ekostroju według ich pomysłowości i kreatywności. Nauczyciel podsumowuje zajęcia i zachęca do dodania komentarza, minki czy przemyśleń w swoich *planos de trabajo*, on również dodaje swoje komentarze czy np. symbol *ME GUSTA*.

8.6. Zajęcia nr 6 (realizowane po zajęciach szkolnych, 1–2 godziny lekcyjne). Przygotowanie ekologicznych strojów na pokaz mody

Szóste zajęcia nauczyciel rozpoczyna od ustawienia z uczniami ławek w klasie w formie dwóch dużych stołów, na jednym należy położyć rzeczy zgromadzone do tworzenia strojów, na drugim odbędzie się ich projektowanie i tworzenie. Nauczyciel zapewnia artykuły biurowe, np. papier, zszywacz, nożyczki, taśmę, sznurek oraz wieszaki na odzież. Uczniowie oglądają zgromadzone przedmioty i ustalają w po hiszpańsku, co są w stanie przygotować (każda grupa przygotowuje jeden stój, ale można stworzyć ich więcej, zależy to od indywidualnej kreatywności grupy i posiadanych rzeczy do tworzenia ekostrojów). Strój może być prawdziwym ubiorem do założenia przez ucznia lub zostać zaprezentowany na wieszaku. Nauczyciel koordynuje pracę uczniów.

Nauczyciel kończy zajęcia podsumowaniem, stroje zostają w szkole w pracowni językowej, zespoły fotografują je, zamieszczają zdjęcie na tablicy wirtualnej w części swojej grupy. Ponadto chętni fotografują pracę wszystkich grup na zajęciach projektowych.

8.7. Zajęcia nr 7 (godzina lekcyjna). Przygotowanie opisów strojów i planu pokazu mody

Zajęcia siódme odbywają się na zajęciach języka hiszpańskiego. Po realizacji poprzedniego zadania, uczniowie stworzą opis swoich strojów po polsku i po hiszpańsku. Nauczyciel rozpoczyna zajęcia od przypomnienia po hiszpańsku uczniom, że stworzyli ostatnio ekologiczne stroje, a teraz czas na ich opis. Tworzy na tablicy z uczniami wzór, którego mogą użyć do opisu każdego ze strojów, niżej przykłady.

- *En primer lugar, describimos el estilo, concepto o la inspiración que representa una prenda.*
- *En segundo lugar, describimos los componentes de una prenda, sus materiales, estampados o lisos, colores y otros componentes como botones, cordones, cremalleras etc.*
- *Al final, describimos unos complementos añadidos: zapatos, cinturones, bolsos, gafas, sombreros.*

Podczas tworzenia prezentacji stroju uczniowie utrwalają czasownik *llevar*, np.: *Esta modelo lleva, Anna lleva puesto*. Mogą również korzystać ze zdjęć zrobionych na

wcześniejszych zajęciach i zamieszczonych na tablicy wirtualnej. Nauczyciel czuwa nad poprawnością językową opisów. Następnie z uczniowie z nauczycielem zastanawiają się, jak powinien wyglądać pokaz mody i jaką muzykę wybrać. Nauczyciel wskazuje strony z muzyką hiszpańską – jako przykłady inspiracji. Uczniowie ustalają, jak ma wyglądać pokaz, jakie stroje zostaną przedstawione w jakiej kolejności, który z uczniów z każdej grupy przedstawia ustnie opis. Opis mogą przedstawić wszyscy uczniowie w grupie, jeśli wyrażają taką chęć. Nauczyciel powinien motywować do spróbowania swoich sił w publicznym przedstawieniu objaśnienia, a przynajmniej zachęcić, aby cała grupa była razem podczas prezentacji. Po wykonaniu zadań nauczyciel sprawdza poprawność prac, grupy odczytują opisy, każdy zostaje nagrodzony oklaskami. Nauczyciel podsumowuje i kończy zajęcia.

8.8. Zajęcia nr 8 (2 godziny lekcyjne, termin i godziny wydarzenia uzgodnione z dyrektorem szkoły). Prezentacja wyników projektu na forum szkoły, przedstawienie prezentacji multimedialnej oraz ekologicznego pokazu mody

Zajęcia nr 8 są ostatnimi, łączą wszystkie aktywności projektowe, wymagają realizacji na forum innych klas VIII. Mogą zostać przeprowadzone w czasie zajęć lekcyjnych, gdyż wpisują się w realizację podstawy programowej. Realizacja zaplanowanych zadań jest zróżnicowana czasowo (2–3 godziny lekcyjne – w zależności od długości prezentacji multimedialnej, jak również liczby strojów na pokazie mody). Uczestnicy będą potrzebować dodatkowo jeszcze jednej godziny na przygotowanie miejsca prezentacji i przeprowadzenie próby.

Uczniowie od początku do końca samodzielnie prowadzą spotkanie, koordynują przebieg prezentacji oraz pokazu, czuwają nad wszystkimi aspektami. Po zakończeniu spotkania z nauczycielem podsumowują krótko zajęcia, rozmawiają, co się im podobało, co wyszło planowo, a co nie. Nauczyciel podczas spotkania robi nagrania i pamiątkowe zdjęcia (za zgodą uczniów i rodziców), podsumowuje siódme zajęcia i zaprasza na spotkanie ewaluacyjne.

8.9. Ewaluacja

Ewaluacja projektu jest złożona z dwóch części. Nauczyciel monitoruje pracę uczniów w trakcie realizacji przez tablicę wirtualną, komentowanie aktywności i działań grup uczniowskich. Plany pracy są uzupełnianie przez grupy na bieżąco, co ułatwia uczniom monitorowanie, w jakim miejscu projektu się znajdują, co już wykonali, a czego jeszcze nie, z czym mieli problemy, a co wykonali bardzo dobrze.

Ewaluacja powinna odbyć się tuż po zakończeniu projektu – w przyjaznej atmosferze i po zajęciach. Koordynator, nauczyciel informatyki oraz uczestnicy wspólnie podsumowują projekt w formie rozmowy sterowanej, uzupełniają ankietę ewaluacyjną; nauczyciele uczestniczący w projekcie uzupełniają przeznaczoną dla nich ankietę. Warto na takie podsumowanie zaprosić innych nauczycieli, którzy uczestniczyli w prezentacji wyników projektu na forum szkoły – po to, aby osoby niezaangażowane w projekt mogły zadać uczniom pytania i przekazać informację zwrotną. Uczniowie w ten sposób uczą się budowania relacji z nauczycielami, a także przeprowadzania merytorycznych dyskusji i rozmów. Po takiej rozmowie uczestnicy wypełniają do końca ankietę ewaluacyjną, oceniają siebie i swoje odczucia w stosunku do projektu. Na koniec, w rytmach

hiszpańskiej muzyki, uczniowie otrzymują dyplomy uczestnictwa i kolorowe imienne karteczki z dobrymi uwagami dotyczącymi ich pracy.

9. Propozycja kontraktu w języku polskim i hiszpańskim

Kontrakt dla uczniów biorących udział w projekcie w języku polskim:

- Tytuł projektu: ECOPRENDAS – co ma wspólnego moja bluza z wodą?
- Cele projektu: stworzenie metodą projektu trzech działań projektowych.
- Odbiorcy projektu: uczniowie klas VIII szkoły podstawowej.
- Treści projektu: świat przyrody i moje zakupy.
- Termin realizacji projektu: dwa miesiące.
- Data zawarcia kontraktu:...

Na mocy niniejszego kontraktu my, podpisani niżej uczestnicy projektu, oświadczamy:

- naszym koordynatorem jest nauczyciel języka hiszpańskiego;
- koordynator służy pomocą, prowadzi nas do celu, podpowiada i wspiera w sytuacjach problemowych, współpracuje z nami;
- wykonujemy sumiennie i terminowo zadania, jesteśmy obecni, kulturalni, szanujemy innych i ich pomysły, dzielimy się wiedzą i pomagamy, wykonujemy zadania estetycznie i mamy prawo do pozytywnej oceny za udział w projekcie.

Podpisy

Nauczyciel

Uczniowie

Contrato para estudiantes que participan en el proyecto:

- *Título del proyecto: ECOPRENDAS – co ma wspólnego moja bluza z wodą?*
- *Objetivos del proyecto: crear a través del método del proyecto 3 tareas principales.*
- *Participantes: los alumnos de la clase 8 de primaria.*
- *Tema del proyecto: el mundo natural y mis compras.*
- *Duración del proyecto: 2 meses.*
- *Fecha del inicio:...*

En virtud de este contrato, nosotros, los participantes del proyecto, abajo declaramos lo siguiente:

- *nuestro coordinador es un profesor de español;*
- *nuestro coordinador nos ayuda, nos guía hacia nuestro objetivo, nos apoya en situaciones problemáticas y coopera con nosotros;*
- *los participantes llevamos a cabo nuestras tareas con conciencia y puntualidad, estamos presentes, somos educados, respetamos a los demás y sus ideas, compartimos nuestros conocimientos y ayudamos a los demás, realizamos las tareas estéticamente y tenemos derecho a una evaluación positiva por participar en el proyecto.*

Firmas

Coordinador

Estudiantes

10. Ocenianie

Ocenianie uczestników projektu powinno spełniać funkcję głównie motywującą oraz być konstruktywną informacją zwrotną o dobrych stronach ucznia. Każdy uczestnik

powinien otrzymać pozytywną ocenę za aktywność lub projekt, a także pozytywną ocenę z zachowania. Poza opisanymi wcześniej kryteriami jest kilka innych obszarów, które mogą podlegać ocenie nauczycieli:

- wykonanie plakatu;
- tworzenie slajdów do prezentacji;
- zredagowanie tekstu prezentacji;
- zaprojektowanie i wykonanie ekologicznego stroju;
- aktywność w grupie projektowej;
- poprawność leksykalno-gramatyczna prac.

Warto, aby nauczyciel podczas całego projektu obserwował uważnie uczestników i na bieżąco notował mocne strony. Na koniec przygotował każdemu z osobna krótką notatkę o nim i o tym, co najbardziej podobało mu się w uczniowskim zachowaniu i aktywności. Jeśli w grupie są uczniowie ze SPE, to ta forma pochwały za wykonane zadania wzmocni motywację i chęć do działania. Ważna jest również częsta gratyfikacja słowna nauczyciela i system motywujących słów, który pozwala przezwyciężyć lęk przed krytyką i złą oceną. Dlatego ważne jest napisanie końcowej pozytywnej notatki. Dzięki temu nawet uczniowie z dysfunkcjami wzmocnią poczucie własnej wartości, będą czuli się przydatni i wzrosnie ich znaczenie w grupie rówieśniczej. Notka może zawierać elementy o sumiennym czy terminowym wykonywaniu zadań, samodzielności, owocnej współpracy w grupie lub opisywać pozytywne zachowanie ucznia w jakiejś sytuacji problemowej. Dodatkowo warto, aby każdy uczestnik otrzymał pamiątkowy dyplom uczestnictwa, co pozytywnie wzmocnia.

11. Ankiety ewaluacyjne

Ankieta ewaluacyjna dla nauczyciela

- W jakim stopniu odpowiadała mi taka forma zajęć z uczniami?
(wcale – minimalnie – dostatecznie – średnio – bardzo)
- W jakim stopniu uczniowie nabyli i rozwinęli umiejętności językowe?
(wcale – minimalnie – dostatecznie – średnio – bardzo)
- W jakim stopniu stawiane uczestnikom zadania były dopasowane do ich możliwości?
(wcale – minimalnie – dostatecznie – średnio – bardzo)
- W jakim stopniu wzajemne kontakty z uczniami były pozytywne?
(wcale – minimalnie – dostatecznie – średnio – bardzo)
- W jakim stopniu główne cele projektu zostały osiągnięte?
(wcale – minimalnie – dostatecznie – średnio – bardzo)
- W jakim stopniu zastosowane w projekcie metody pozwoliły na osiągnięcie zamierzonych celów?
(wcale – minimalnie – dostatecznie – średnio – bardzo)
- Jakie korzyści wyniosłem(-am) z zajęć?
- Czego zabrakło na zajęciach?
- Co mogę poprawić przy realizacji kolejnego projektu?

Ankieta dla uczniów

Ankieta ewaluacyjna do uzupełnienia dla uczniów po zakończeniu projektu, uczniowie oceniają zdania w skali od 1 do 5.

- Projekt mi się bardzo podobał. (1 – 2 – 3 – 4 – 5)
- Projekt spełnił moje oczekiwania. (1 – 2 – 3 – 4 – 5)
- Treści projektu zwiększyły mój zasób słownictwa z języka hiszpańskiego. (1 – 2 – 3 – 4 – 5)
- Podniosłem(-am) swoje umiejętności językowe. (1 – 2 – 3 – 4 – 5)
- Potrafię wskazać zależności między działalnością człowieka a przyrodą po hiszpańsku. (1 – 2 – 3 – 4 – 5)
- Potrafię przeprowadzić kampanię informacyjną w formie plakatów w języku hiszpańskim. (1 – 2 – 3 – 4 – 5)
- Potrafię stworzyć prezentację multimedialną. (1 – 2 – 3 – 4 – 5)
- Uczestniczyłem(-am) w zajęciach projektowych. (1 – 2 – 3 – 4 – 5)
- Wykonywałem(-am) swoje zadania terminowo. (1 – 2 – 3 – 4 – 5)
- Zgodnie współpracowałem(-am) w grupie. (1 – 2 – 3 – 4 – 5)
- Dzieliłem(-am) się wiedzą z innymi. (1 – 2 – 3 – 4 – 5)
- Aktywnie uczestniczyłem(-am) w projekcie. (1 – 2 – 3 – 4 – 5)
- Jestem zainteresowany(-a) udziałem w kolejnym projekcie. (1 – 2 – 3 – 4 – 5)

12. Materiały pomocnicze i komentarz metodyczny

Lekcje oparte o zaprezentowany scenariusz mogą być przeprowadzone w warunkach nauki zdalnej – z kilkoma zmianami:

- uczniowie przygotowują samodzielnie plakaty wielkości A4, fotografują je, po czym każdego dnia prezentują inny plakat na wirtualnej tablicy swojej klasy, szkolnej wirtualnej tablicy ogłoszeń czy fanpage'u szkoły (po ustaleniu współpracy z informatykiem odpowiedzialnym za udostępnianie informacji szkolnych);
- uczniowie tworzą swoje stroje, części ubioru lub jakiś dodatek w domu samodzielnie i dokumentują pracę zdjęciami;
- slajdy do prezentacji tworzą samodzielnie, a jeden uczeń, który wykazuje chęć, sam redaguje prezentację ze slajdów przesłanych przez swoich kolegów i koleżanki;
- pokaz mody również może odbywać się online – dla części społeczności szkolnej.

Propozycja projektu jest oparta o aktualną podstawę programową, dlatego może być przeprowadzona w ramach zajęć dodatkowych lub koła zainteresowań, po uzgodnieniu z uczniami dogodnego terminu realizacji i ustaleniu zasad współpracy z nauczycielem informatyki.

Nauczyciel może na pierwszych zajęciach przygotować z uczniami słowniczek *ECOdiccionario*, który będzie zawierał zestaw słownictwa i struktur językowych, z którymi uczeń powinien się zapoznać i zapamiętać w trakcie realizacji zadań projektowych. Można zamieścić słowniczek na wirtualnej tablicy, aby uczniowie mieli do niego ciągły dostęp. Uczniowie mogą również go rozszerzać, dopisywać swoje kategorie i słowa.

Przykładowe części słowniczka przedstawiono poniżej.

Słownictwo i struktury językowe

La naturaleza:

- el agua
- el agua potable
- el agua del mar
- el lago
- el río
- las montañas
- el bosque
- *la playa*
- *la isla*
- *la selva*
- etc.

La ecología:

- *la contaminación*
- *la población*
- *los recursos naturales*
- *bajo consumo*
- *el ahorro energético*
- *el desastre natural*
- *el desarrollo sostenible*
- *el reciclaje*
- *el medioambiente*

Los verbos:

- *reciclar*
- *contaminar*
- *inundar*
- *derrochar*
- *ahorrar*
- *aprovechar recursos*
- *nevar*
- *llover*
- *llevar*
- *consumir*
- etc.

Las compras:

- *de segunda mano*
- *materiales tóxicos*
- *moda rápida*
- etc.

La ropa:

- *el vestido*
- *los pantalones*
- *la sudadera*
- *etc.*

Descripción de la ropa:

- *Esta persona lleva...*
- *Este modelo lleva puesto...*
- *Nuestra modelo va vestida...*
- *etc.*

Karteczki do służące do podziału na grupy

Poniżej przedstawiono słowa, które mogą znaleźć się na karteczkach służących do podziału na grupy. Nauczyciel rozcina odpowiednią liczbę karteczek, dopasowaną do liczby uczniów. Przykładowe słowa:

las zapatillas de deporte	el collar	los guantes
los calcetines	el pañuelo	los guantes
las botas de tacón	la bufanda	el anillo
los pies	el cuello	la mano
el sombrero	los vaqueros	el jersey
la gorra	la falda	la chaqueta
los pendientes	los pantalones cortos	la sudadera
la cabeza	las piernas	el pecho

13. Bibliografia

Elert E., Wenda A., b.r., [Praca metodą projektu](#) (PDF, 2,1 MB; dostęp 15.07.2022), Warszawa: ORE.

Konior A., Oberman J., 2022, *Creando de nuevo. Poradnik metodyczny do programu nauczania języka hiszpańskiego dla II etapu edukacyjnego, wprowadzanego jako I język obcy w klasach IV–VIII SP oraz jako II język obcy w klasach VII–VIII SP*, Warszawa: ORE.

Konior A., Oberman J., 2022, *Creando de nuevo. Program nauczania języka hiszpańskiego dla II etapu edukacyjnego, wprowadzanego jako I język obcy w klasach IV–VIII SP oraz jako II język obcy w klasach VII–VIII SP*, Warszawa: ORE.

Kotarba-Kańczugowska M., b.r., [Praca metodą projektu](#) (PDF, 197 kB; dostęp 15.07.2022), Warszawa: ORE.

Justyna Oberman – absolwentka filologii hiszpańskiej i pedagogiki kulturoznawczej. Od 12 lat pracuje aktywnie jako nauczyciel języka hiszpańskiego. Swoją warsztat pracy wzbogaca realizacją międzynarodowych projektów edukacyjnych. Interesuje się problematyką neurolingwistyki w nauczaniu, a także zagadnieniami związanymi z wykorzystaniem kultury i sztuki w praktycznej nauce języka obcego. Specjalizuje się w metodyce nauczania języka hiszpańskiego.